

Vnebovzetje

Tako silno je človek priklenjen na zemljo.

Tisoč želja po užitkih, ki jih nudijo njene dobrine s tisoč vezmi priklenjene na njo.

Človek je pač tudi telesno bitje in zato temu ubežati ne more. Živeti mora na tem svetu.

Človek tudi hoče živeti na tem svetu. Dobro hoče živeti v izobilju zemskih dobrin. Tako jih mnogi kopičijo okrog sebe, da za druge nič ne ostane. Prav nič ne pomislijo, da se jim bodo morali končno odpovedati, predati in prepustiti drugim. Njihove misli ostanejo plitve, mrzle, sebične in grde. Njih srce ostaja pri zakladih, ki danes so, a jih jutri ni več.

Drugim zato manjka njihov pravični delež. Najpotrebnejšega za življenje nimajo. Živeti prav ne morejo, a živeti morajo. Po sili razmer po naravi, ki terja svoje, se njihove misli in srca zopet in zopet vračajo k dobrinam, ki jih jim zemlja ne da, ker so jih drugi pokradli. Zagrenjeni zato terjajo čisto samo zemsko pravico, hrepene po zakladih, ki jih od nikoder zanje ni.

Eni in drugi so takorekoč v zemljo zakopani. Njihova srca so mrzla, njihove misli so hladne. Duša je prazna. Duše namreč nikoli ne nasitijo zemске vrednote. Ene duši obilica, druge tlači revščina, da ne morejo svojih želja dvigniti v višave.

V delavskih pokretnih, v borbi za časne dobrine je ta poteza posebno značilna. Pokazali smo že v zadnjem uvodniku »Opomin«, kako lahko je, da ti pokreti postanejo čisto enostranski in obenem zato čisto pogrešeni. Človeka pozabljajo in poudarjajo samo telo. Duša ob njih ostaja žejna, srca prazna. Človek delavec v takih pokretnih nesrečno živi in nesrečen umira. Za njega ni nobenih svetlih dni, ni nobenih dragocenih upov.

Prav v delavskem pokretu je treba zato, ker je že toliko odpovedi in toliko revščine, prikazati s posebno vztrajnostjo, da je nad tem začasnim drugo, trajno življenje, kjer ne bo vladala moč in krivica. Delavskemu stanu je tudi treba sonca in svetlega upanja. Ko je že čisto opeharjen za dobrine tega sveta, naj vsaj duša v njem živi in upa na to, da bo po končani borbi za ta svet vzeta v nebesa.

Delavstvu o nebesih ne govori resen strokovni pokret zato, da ga uspava v boju za pravico, kakor trdijo marksisti. Govori mu zato, da mu nudi oporo v življenju, trdnost v borbi, neuklonljivo odpornost proti zločinstvu.

Zato, ker ima delavec pravico do polnega deleža življenja, ki ga tu ne najde in ga tu nikoli našel ne bo. Zato, ker ima pravico do sreče. Vnebovzetje preproste matere delavke iz Nazareta je v vrvenju dni in prerivanju ljudi glasen klic v temo sveta, da smo rojeni vsi za svetlobo neba in za njegovo neminljivo srečo.

Po mnogem trpljenju pride tudi za delavca, za dušo in telo, čas rešenja, pride naše vnebovzetje.

Viničarsko delavski tabor pri Kapeli

Tabor, katerega je priredila v nedeljo dne 13. avgusta Strokovna zveza viničarjev ZZD pri Kapeli pri Radencih, je bil lep dokaz za to, da se naši slovenski viničarji in z njimi ostali delavci iz ljutomerskega okraja zavedajo potrebe po močni in enotni strokovni organizaciji, ki se ne druži z nasprotniki našega naroda, temveč se bori za to, da pride vse naše slovensko delavstvo do človeka dostojnega življenja.

Neznosna vročina je pritiskala v soboto na naše zeleno mursko polje, po noči pa se je vlila ploha, ki je vso pokrajino osvežila, da je bilo sončno nedeljsko jutro kakor nalašč pripravljeno za tabor.

Ze ob peti uri zjutraj so se zbrali kolesarji — udeleženci tabora pred še nedograjenim viničarskim domom v Ljutomeru, odkoder so se po lepi ravni cesti z viničarsko godbo in prapori na čelu odpeljali proti Radencem. Drugi udeleženci pa so odšli v Radence z jutranjim vlakom. Pred postajo Slatina-Radenci se je formirala povorka, kateri so se pridružile še skupine ZZD iz Radenc, Petanje in Murske Sobotice.

Kapela z lepo cerkvijo na hribu sredi zelenih vinogradov nudi krasen razgled po vsem murskem polju in vzhodnem delu Slovenskih gor. Tja so prihiteli slovenski viničarji, da manifestirajo svojo povezanost s stanom in narodom. Kakor vse prireditve, tako se je tudi ta tabor začel s službo božjo. Cerkev je bila nabito polna, tako, da je na stotine udeležencev moralo ostati pred cerkvijo. Krasno ljudsko cerkveno petje med sv. mašo je spremljala viničarska godba, po sv. maši pa so se taborjani zbrali na prostem pred cerkvijo pred okrašenim tribunom.

Zborovanje dvatisočglave množice je otvoril predsednik Strokovne zveze viničarjev ZZD tov. Stanko Korošec, ki je pozdravil zastopnika oblasti okrajnega podnačelnika g. Premruja, zastopstvo PZ, FO, DK in ZPD.

V imenu kulturnih društev je tabor pozdravil in mu želel obilo uspeha g. Klemenčič, v imenu poljedelskega delavstva pa g. Novak iz Murske Sobotice.

Nato je spregovoril stari borec za pravice slovenskih viničarjev, tajnik tov. Peter Rozman iz Maribora; v lepem in jedrnatem govoru je viničarjem dokazal potrebo po organizaciji za zaščito njihovih stanovskih pravic in da je možen uspeh le, ako se viničarji kot najbolj zapostavljen del delavskega stanu borijo ramo ob ramo z vsemi ostalimi slovenskimi delavci, ki se zavedajo svojih pravic in dolžnosti do Boga, naroda in stanu ter se v vedno večjem številu strnejo v vrstah edine slovenske narodne strokovne organizacije Zveze združenih delavcev. Njegova izvajanja je sprejela množica z velikim odobravanjem.

Za njim je nastopil zastopnik centralne ZZD tov. Albin Breznik, ki je v svojem govoru orisal pota in cilje naše organizacije ter njene uspehe v poštenem strokovnem boju za boljšo bodočnost slovenskega delavstva brez razrednobojsnih marksističnih fraz in demagogije. Dokazal je množici, da je le tem potom bilo mogoče, da je slovenski viničar, katerega v veliki meri

izkorišča nenasitna in brezobzirna tuja gospoda, prišel do nove viničarske uredbe, za katero si je pridobil izredne zasluge naš slovenski ban dr. Marko Natlačen. Z bojem za viničarsko uredbo pa boj še ni končan, kajti sedaj šele pričinja boj za izvajanje uredbe s strani vinogradnikov in je zato potrebno, da se viničarji kakor en mož strnejo okoli svoje Strokovne zveze viničarjev ZZD za zaščito svojih z uredbo zajamčenih pravic. Nadalje je tov. Breznik orisal delo ZZD in Jugorasa za izboljšanje socialne zakonodaje. S posebno velikim navdušenjem pa je sprejela množica njegova izvajanja, da se ZZD v sklopu z Jugorasom bori za enokopravnost viničarjev in poljedelskih delavcev z ostalim delavstvom, da bi naj ta najrevnejši del delavskega stanu bil deležen socialnega zavarovanja ter imel pravico soddločevati v svoji stanovski socialni ustanovi — Delavski zbornici.

Kot tretji govornik je nastopil tajnik Strokovne zveze viničarjev ZZD tov. Jože Košnik iz Ljutomera. Govoril je o življenju in trpljenju viničarske žene in matere, ki mora v čisto nezgodnih gmočnih in nezdravih stanovanjskih razmerah poleg svojega težkega poklica kot žena in mati še opravljati težka viničarska dela. Videlo se je, kako je tov. Košnik, ki je sam viničar, s svojim kremenitim govorom posegel v srca zborovalcev, kajti v očeh zganih viničarskih žena in mater so se lesketale solze in tudi marsikateri viničar si je z žuljavo roko brisal solzo z od sonca obžganega lica.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Delavska zbornica in delavske organizacije

Naša Delavska zbornica je 5. t. m. vsem pri zbornici registriranim strokovnim organizacijam poslala obsežno okrožnico. V njej daje navodila onim, ki žele podpirati iz podpornega fonda za onemoglost in starost. Ta navodila prinašamo na drugem mestu, ker so za delavce važna. Ista okrožnica pa na osnovi zakona o zaščiti delavcev in pravil Delavske zbornice oriše tudi razmerje Delavske zbornice do strokovnih organizacij. Okrožnica v tem odstavku pravi:

Delavska zbornica je ugotovila, da nekatere organizacije ne poročajo o mezdni gibanjih in ostalih akcijah, ki jih vodijo, dasi bi morale, ker so pri zbornici registrirane, tozadevno poročila redno dostavljati. Zato opozarja vse organizacije na določbe § 37 zakona o zaščiti delavcev, ki predvidevajo, da morajo Delavske zbornice zbirati in hraniti delovne pogodbe, ki so se sklenile na njih območju ter voditi evidenco o delavskih in strokovnih organizacijah, vzdrževati z njimi stalno zvezo in vplivati na smer njih delovanja.

Nadalje opozarjamo na določbe čl. 8 pravil Delavske zbornice, ki se glasi:

»Vse ekonomske, prosvetne in športne organizacije delavcev in nameščencev so se dolžne registrirati pri zbornici, predati ji svoja pravila in ji poročati o svojem delovanju.

Strokovne organizacije so dolžne podajati zbornici poročila v stanju na delovnem trgu, mezdnih sporih, sklenjenih delovnih pogodbah, podpiranju članov in o vsem, kar spada v njih delokrog, kakor tudi sodelovati pri poslovanju zbornice.

One so dolžne dostavljati zbornici sklenjene mezdne pogodbe redno v prepisu, prijaviti zbornici vsako stavko ali spor

delavcev in zahtevati posredovanje v pokretnih, v katerih sodelujejo njihovi člani.

Vsem skupščinam delavskih organizacij smejo prisostvovati predstavniki uprave zbornice s posvetovalno pravico.

Delavske organizacije, ki te dolžnosti napram zbornici ne vrše, se morejo od zbornice kot malomarne izključiti.

Na podlagi prednavedenega naročamo vsem strokovnim organizacijam, da pošiljajo Delavski zbornici redno do 10. v mesecu poročilo o mezdni gibanjih in ostalih važnejših akcijah, ki so jih izvedle v preteklem mesecu. Poročilo za mesec julij dostavite izjemoma do 15. VIII. 1939.

Proti organizacijam, ki se temu vabilu ne bi odzvale, bi bila zbornica primorana, postopati v smislu določb čl. 8 pravil.

Mezdna gibanja ZZD v juliju

Pretekli mesec smo vodili in sodelovali z uspehom v sledečih mezdni gibanjih:

Vrečar Ivan, mizarstvo, Domžale in ZZD. Nova pogodba ureja delovne pogoje, mezde, izvajanja socialne zakonodaje ter predvideva za delo ob nedeljah 100% pribitek. Pogodba je do 31. VII. 1940. neodpovedljiva, na to pa je odpovedljiva kvartalno na tri mesečni odpovedni rok.

Titan dd. Kamnik. Po poravnalni razpravi je pristalo podjetje na 3% zvišanje mezd z veljavnostjo od 12. VII. 1939 dalje.

Čevljarska podjetja v Žireh. Z novo

pogodbo so urejene delovne razmere ter pravice delavstva do deputatnih dajatev.

Viničarji v dravski banovini so dosegli nov viničarski red, ki je bil dne 19. VI. 1939 objavljen v službenem listu dravske banovine. Predpisane so minimalne mezde in sklenitev službenega razmerja za dobo 3. let. Ustanovljen je tudi viničarski sklad za podpiranje viničarjev in njihovih svojcev v primerih dolgotrajne bolezni, onemoglosti in smrti.

V teku so pogajanja s KID na Jesenicah. Upamo, da bo tudi uspeh teh pogajanj za delavstvo pozitiven.

Podpore starim in onemoglim delavcem

Radi mnoge nepoznanja in večnega povpraševanja in pritožb delavcev o poddeljevanju starostnih in onemoglostnih podpor je Delavska zbornica izdala strokovnim organizacijam v tej stvari točna pojasnila. Prosilca je ob tej priliki, da strokovne organizacije s temi pojasnili seznanijo prizadeto delavstvo. Prinašamo zato ta pojasnila v celoti.

Podpore iz podpornega fonda za onemoglost in starost lahko dobe, v kolikor so sredstva na razpolago le nad 21 let stare osebe pod sledečimi pogoji:

a) za onemoglostno podporo:

1) biti morajo začasno ali trajno tako onemogle, da ne morejo zaslužiti niti eno tretjino onega, kar zasluži telesno in duševno zdrava oseba iste stroke. Delazmožnost proslincev mora biti zmanjšana za nad 2 tretjini, kar ugotovi zdravnik OUZD.

2) v času po 1. VII. 1925 mora imeti prosilec najmanj 250 tednov članstva pri OUZD. V to dobo se šteje tudi čas, ko je bil prosilec bolan ako ga je priznal za bolnega zdravnik OUZD.

3) biti mora siromašnega stanja in navezan na podporo, kar mora potrditi pristojna občina.

4) ne smejo biti zavezana pokojninskim zavarovanju nameščencev. Kdor že prejema nezgodno rento, zamore dobiti priznano onemoglostno rento le v onem znesku, kolikor je nezgodna renta nižja od onemoglostne rente.

b) za starostno rento:

biti mora 70 let star in mora imeti v času po 1. VII. 1925 najmanj 500 tednov članstva pri OUZD, v katero dobo se šteje tudi čas bolezní.

KAKO SE REŠUJEJO PROŠNJE?

Kdor misli, da je upravičen do ene ali druge podpore, naj zahteva od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev tiskovino in jo v vseh rubrikah točno izpolni. Vse priloge in potrdila so kolka prosti.

OUZD pregleda vsako vloženo prošnjo in če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji glede članstva, odnosno starosti, prošnjo takoj odkloni. Če pa so pogoji izpolnjeni, pokliče dotične, ki prosijo za onemoglostno podporo, na zdravniški pregled, da se ugotovi njegova delazmožnost.

Prošenj za onemoglostno ali starostno podporo pa ne rešuje OUZD sproti, marveč se zberejo pri OUZD vse prošnje, ki so vložene v času od 1. VII. tekočega pa do 30. VI. prihodnjega leta. Vse v tem času zbrane prošnje predloži na to OUZD najkasneje do 30. IX. Osrednjemu uradu v rešitev. Letos n. pr. bodo predložene Osrednjemu uradu vse prošnje, ki odgovarjajo predpisom in ki so bile vložene v času od 1. VII. 1938 do 30. VI. 1939. Vse prošnje, ki so bile vložene v času od 1. VII. 1939 do 30. VI. 1940 bodo predložene Osrednjemu uradu šele po 1. juliju 1940 in so dotlej vse urgence za rešitev brezpredmetne; Osrednji urad izda rešitve šele po 1. novembru in stopijo odobrene podpore v veljavo s 1. decembrom.

DO KATEREGA DNE SE RAČUNA ČLANSKA DOBA?

Potrebno članstvo 250 odnosno 500 tednov se ne računa do dneva vložene prošnje. Računa se le članstvo po 1. VII. 1925 in pa do 31. VIII. onega leta pred letom, v katerem se prošnje rešuje. Za vse one, ki so vložili prošnje v času od 1. VII. 1938 do 30. VI. 1939, se bo računalo le članstvo od 1. VII. 1925 do 31. VIII. 1938. Za one pa, ki bodo vložili prošnje v času od 1. VII. 1939 do 30. VI. 1940, se bo računalo le članstvo do 31. VIII. 1939.

Podaljšanje roka za vložitev prošenj za podpore za one, ki so izpolnili pogoje pred 31. VIII. 1937.

V »Službenih novinah« od 26. VII. 1939 so bile objavljene izjemne pravilnike o podpornem fondu. S temi spremembami se podaljšuje za vse one, ki so bili že pred 31. VIII. 1937 stari nad 70 let, odnosno nad dve tretjini delazmožni, pa prošenj za podporo sploh niso vložili, ali pa so jih prekasno vložili, rok za vložitev prošenj do 1. septembra 1939.

Prizadeti, ki so bili pred 31. VII. 1937 stari nad 70 let in so imeli v času od 1. VII. 1925 do 31. VII. 1937 500 tednov članstva, pa prošnje za podporo sploh niso vložili, naj jo vložijo najkasneje do 1. IX. 1939. Dotični pa, katerim je bila prošnja lanske leto ali letos odklonjena, ker so jo prekasno vložili, naj zahtevajo od OUZD enako pred 1. IX. 1939, da vzame svoječasno vloženo prošnjo ponovno v pretres.

Mariborski vinogradniki proti viničarski uredbi

Pretekli teden je bila pri g. banu delegacija mariborskih in okoliških vinogradnikov, ki je obrazložila v predloženi resoluciji, v kakšne nepravilnosti so baje prišli vinogradniki zaradi uredb o novem viničarskem redu. Resolucija, ki so jo sprejeli mariborski in okoliški vinogradniki, se glasi:

1. Uredba je bila uzakonjena, ne da bi se upoštevale upravičene zahteve širokega kroga vinogradnikov kot izkušenih gospodarjev. — 2. Uredba se samo navidezno nanaša na celo dravsko banovino, v resnici pa velja samo za štajerski del banovine. — 3. V čl. 23. naše ustave je določeno, da je delo in sklepanje pogodb v gospodarskih zadevah svobodno, oblast pa ima samo posredovalno pravico. To načelo je prekršeno v par 4—10 in 42 novega viničarskega reda in ga ne more spremeniti par. 91. finančnega zakona za leto 1939/40. — 4. Zakon o zaščiti delavcev izrecno izvzame kmetijske delavce, na katere se ne nanašajo minimalne mezde, niti delavni čas, niti nadure. Novi viničarski red pa uvaja minimalne mezde, nadurno delo in delovni čas ter je s tem v nasprotju s določbo zakona o zaščiti delavcev. — 5. Par. 17 daje viničarjem triletno stalnost, čeprav te stalnosti nima noben kmetijski delavec, niti noben kmetijski strokovnjak in sploh noben stan v naši državi, pa četudi z akademsko izobrazbo. Dobrega delavca ni še noben gospodar odpustil iz svojeglavnosti in so tako z uredbo dobili stalnost tudi delamrži in slabi delavci. S stališča praktičnih vinogradnikov se vprašujemo, kakšno bo delo tistega delavca, ki bo vedel, da ga delodajalec ne sme odpustiti. — 6. Uredba je pretresna, ker so obdelovalne in življenjske prilike različne, ne samo krajevno, ampak tudi pri posrednih posevkih in se ne da spraviti v sklad niti s potrebami viničarja niti vinogradnika. — 7. Dajanje, ki so predvidene v par. 40 novega viničar-

skega reda, niso bile vnešene v proračun dravske banovine za 1939/40. G. finančni minister ga ni mogel odobriti, zaradi česar je v smislu čl. 95. ustave nemogoče pobirati pavšal, če niso za to podane zakonite podlage.

Z gospodarskega stališča so predpisi uredbe birokratska zapreka za svobodni razmah vinogradništva in težka ter nepotrebna obremenitev vinogradnika, za viničarski stan pa bi znala biti usodna.

Vinogradniki soglasno zahtevajo, da se navedena uredba v celoti razveljavi, v bodoče pa da se tako za njih važna vprašanja ne sklepajo brez njih.

G. ban je deputacijo napotil na referenta za soc. pol., ki je po dolgi debati izjavil, da je uredba donečena v sporazumu s predstavniki vinogradnikov, t. j. Slov. vinarskim društvom in predstavniki viničarjev. Edino, kar je g. ban brez pristanka predstavnikov zainteresiranih vinogradnikov samostojno odredil, je 3-letna stalnost, ki jo po novi uredbi uživajo viničarji.

Referent je med razgovorom omenil, da se sme viničar odpustiti samo po par 24. in 25., to je z viničarsko komisijo. Nadalje je referent po zaslišanju deputacije izjavil, da bo poročal o vsem banu, ki bo dokončno odločil, ali se bo uredba spremenila ali ne. Banske uprava bo nadalje tudi predpisala, kako se bodo sestavile nove službene pogodbe za viničarje.

Iz resolucije je razvidno, da njeni predlagatelji zastopajo popolnoma liberalistično stališče ter da naj naš slovenski viničar ostane za vedno odvisen le od milosti gospode.

Videli bomo, kaj porečejo k vsemu temu slovenski viničarji. ZZD po svoji SZV-ZZD vsekakor ne bo odnehala in vztrajala v poštenih borbi, da pride naš viničar vendar enkrat do človeka dostojnega življenja.

Boljševiška razsvetljava...

Pred zbranim mestnim sovjetom v Kazanu je dejal komisar Grikov, ki je ravnokar prispel iz Moskve: »Sodrug! Dne 1. aprila 1924 je dobilo Vaše mesto prispevek štirih milijonov rubljev iz sovjetske državne blagajne za cestno razsvetljavo, dne 1. aprila 1927 je sovjetska vlada mesto opozorila naj vendar napravo že enkrat izgotovi, danes pa — v letu 1938 — moram na žalost ugotoviti, da glavno mesto tatarske republike nima niti ene cestne svetiljke. Prosim Vas, da mi to objasnite.«

Referent za javna dela odgovarja: »Mi o vsem tem ničesar ne vemo, kajti blagajniške knjige iz teh časov so zdavnaj zgorle in mestni sovjeti so bili že enajstkrat — likvidirani.«

»Meč sovjetske pravice je oster in neizprosno«, je odvrnil komisar, »vendar... Kazan dobi v drugi štiri milijone rubljev in v enem letu mora biti razsvetljava gotova!«

Grikova so razumeli; ko je znesek prispelek, je glavna mestna blagajna nakazala 3,8 milijonov blagajni za javna dela, ta zopet 2,9 milijonov elektrarni, elektrarna 1,4 milijonov gradbenemu oddelku in končno je dobil inž. Abrahamov milijon rubljev za napravo cestne razsvetljave v Kazanu.

Abrahamov je odšel k šefu mestne policije in mu dejal: »Za pol milijona rub-

ljev naj izgotovim cestno razsvetljavo za mesto z četrto milijono prebivalcev; to je popolnoma izključeno!«... In položil je snopček bankovcev na mizo.

»Nobena stvar ni tako težko izvedljiva, kakor spočetka izgleda« pravi šef policije in vzame bankovce...

— — —

Svetlega sončnega poletnega popoldneva leta 1939 se je komisar Grikov nepričakovano pojavil v Kazanu. Nad hišnimi vrati sleherne hiše je zagledal žarnico.

»Izvrstno« je mrmral Grikov, »toliko žarnic ne najdeš niti v Moskvi niti v Londonu.« Nagovoril je človeka, katerega je slučajno srečal in slučajno je ta tudi na vsa njegova vprašanja pravilno odgovoril.

»Mnogo žarnic imate v Kazanu«, pravi Grikov. »Tako«, odvrne možakar s šepetajočim glasom, »vsaka hiša mora imeti žarnico nad vrati in to na lastne stroške, ker mesto nima sredstev in policija budno pazi, da se ta predpis tudi izvrši. Komisar je namršil obrvi: »Dobro postavbo imate, ali mislim, da bi tolikšna razsvetljava utegnila škodovati očem prebivalcev. Saj sem vendar v eni sami ulici naštel čez 200 žarnic.«

Možakar se dobrodušno smehlja in pravi: »Nič se ne bojte za zdravje naših oči, za to že skrbi naš mestni sovjet — elektrarna našega mesta namreč že štiri leta ne obratuje...«

Boj Francije proti izumiranju

Francoski narod že leta in leta številčno propada. Prav posebno še pa je pod bivošo vlado marksistične ljudske fronte vedno bolj zavladovala bela kuga; sedanja vlada je opazila to vedno večje nazadovanje rojstev in zato je bila prisiljena izdati sledeče ukrepe:

1. Novoporočenci na kmetih bodo dobili od države znatna brezobrestna posojila, da si uredijo dom, pod pogojem, da se obvežejo določen čas ostati na kmetih in ne siliti v mesto.

2. Vse francoske rodbe brez razlike bodo dobile za vzdrževanje rodbe posebne podpore, in sicer za prvega otroka podporo v denarju, za naslednje otroke pa zvišanje prejemkov po načrtu, ki ga bo izdelala vlada.

3. Vlada bo izdala stroge ukrepe za pobijanje nezakonitega splavljanja, za pobijanje trgovine z mamili in s preprečevanjem sredstvi, za pobijanje alkoholizma, nemorale in nemoralnega tiska. Prepovedano bo vsako prodajanje nedostojnih listov, brošur itd., ki vse škodujejo zdravemu rodbinskemu čutu in s tem Franciji.

4. Otroci bodo deležni posebnega zakonitega varstva.

Ta akcija bo v začetku zahtevala 730 milijonov frankov. Dobili jih bodo iz rednega proračuna, nekaj pa iz visokega davka na neporočene osebe. Ta davek bo na novo uveden. Tako razmere same silijo nazaj h krščanstvu. Vsak drugi nauk sebe osramoti.

SESTANKI IN ZBOROVANJA

V SOBOTO DNE 19. AVGUSTA 1939: TOPOLŠICA: Sestanek ob 6. uri zvečer v Gasilskem domu.

V NEDELJO DNE 20. AVGUSTA 1939: VELENJE: Sestanek s predavanjem o komunizmu ob 7. uri zjutraj v Društvenem domu v Šmartnem.

LASKO: Ustanovni občni zbor ob 8. uri zjutraj v kaplaniji.

TRBOVLJE: Sestanek ob 6. uri zvečer v Prosnetnem domu.

ŠKOFJA LOKA: Sestanek ob 9. uri dopoldne v Društvenem domu.

Anketa in predlogi Delavske zbornice v mesecu juliju

Delavska zbornica je v juliju sklicala sledeče ankete:

1. Za definitivno ureditev delovnih pogojev in starostnega zavarovanja monopolnega delavstva.

Na konferenci, ki jo je sklicala Delavska zbornica, so sodelovali zastopniki Zveze združenih delavcev, Saveza monopolskih radnika in zaupniškega zbora tobačne tovarne. Soglasno so bili izdelani predlogi k posameznim pravilnikom in uredbam, katero je na anketi v Beogradu, ki jo je sklicalo Centralno tajništvo delavskih zbornic, zastopala delegacija našo zbornico (referent Preželj, Hvale, in Vrhove). Predlogi so bili skoraj v celoti sprejeti

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Zato je tudi temu primerno odjeknil poziv tov. Košnika, naj se tudi viničarske žene in matere pridružijo pravičnemu boju svojih mož za boljšo bodočnost sedanjega ter zdrav in klen viničarski rod, ki naj bo v ponos narodu in stanu.

Na koncu je viničarska godba zaigrala pesem »Hej Slovenci« nakar je tov. Korošec ob vzklikanju taborjanov zaključil lepo uspelo zborovanje, ki je doprineslo precejšen delež k utrjevanju stanovske zavesti slovenskih viničarjev, ki se bodo od slej še bolj kompaktno strnili v svoji SZV-ZZD v pravičnem boju za svoje interese.

Po zborovanju se je vršila prosta zabava s srečolovom v korist viničarskega doma, kjer so se taborjani — viničarji ob zvokih viničarske godbe in lepem razgledu po slovenskih s trto obraslih gorica skupno z delavci ZZD drugih strok murskega polja in Prekmurja veselili in proti koncu popoldneva razšli ter si medsebojno zagotovili, da bodo s še večjo vnemo delali na izgraditvi naše narodne stanovske strokovne organizacije ZZD.

in predloženi monopolski upravi in ministrstvu financ.

2. Za trajno in večjo zaposlitev rudarjev TPD v Kočevju.

Zbornica je sklicala konferenco dne 20. VII. 1939 v Ljubljani, katere so se udeležili predstavniki strokovnih organizacij, II. skupine, TPD, političnih oblasti, narodnih poslanci Rigler, Mašič, Bitenc in Smersu, župan iz Kočevja g. Lovšin in razni drugi predstavniki.

Organizirana je bila pomožna akcija pod predsedstvom načelnika VI. oddelka g. dr. Kosija in sklenjena intervencija na odločujočih mestih s sodelovanjem gg. narodnih poslancev, da se zviša kontingent za državno železnico letos od 1.000 na 1.500 ton, za prihodnje leto pa na 2.000 ton. Kakor smo poročali je akcija zbornice uspeša. Za sedaj se je dobava državnih železnic zvišala za 500 ton mesečno.

3. Za rudarje državnega rudnika v Zabukovci.

Na iniciativo Zveze združenih delavcev, ki je poročala o težkem stanju rudarjev vsled večkratnega praznovanja, je naročila zbornica dopisniku v Celju, da ugotovi točno stanje, v katerem se nahajajo in poroča zbornici.

4. Potom centralnega tajništva je ljubljanska Delavska zbornica predložila v nužno rešitev:

a) predpis uredbe po § 267 obrtnega zakona o minimalnih odškodninah za vajece.

b) ureditev delovnega razmerja strežniškega osebja v umobolnicah s posebno uredbo.

c) predpis uredbe o pravici delavcev na izostanek iz službe v času odpovednega roka radi iskanja druge zaposlitve.

5. Nadalje je podvzela potrebne ukrepe za striktno izvajanje banove uredbe o ukinitvi nočnega dela v pekarskih obratih.

Naša borba - naša rast

Predoslje pri Kranju

priredi v nedeljo dne 3. septembra 1939 pod pokroviteljstvom ministra za zgradbe dr. Mihe Kreka

DELAVSKI TABOR

z blagoslovitvijo prapora podružnice ZZD s sledečim sporedom:

1. Ob 1/4 uri sprejem g. ministra, gg. botra in botrice pred Prosvetnim domom v Predosljah.
2. Sprevod do cerkve, kjer bodo ob 14. uri litanije in blagoslovitev prapora, kateremu botrujeta g. Ivan Zabret iz Bobovka in g. Milka Zabret iz Britofa.
3. Po blagoslovitvi sprevod na taborni prostor, kjer se vrši delavsko zborovanje. Govorili bodo razni delavski govorniki, med njimi delavski poslanec g. dr. Albin Šmajd.
4. Prosta zabava z ribolovom.

Sodeluje tržiška godba.

Delavci in delavke! Prihitite na ta dan vsi v Predoslje, da pokažemo svojo delavsko zavest in strnjnost z narodom. Naše geslo je:

Bog, stan, narod!

Vljudno vabi odbor podružnice ZZD v Predosljah.

Tabor se vrši ob vsakem vremenu. V slučaju slabega vremena bo tabor v dvorani Prosvetnega doma. Taborski znak din 1.—

Litija

Da naša podružnica ZZD zadnje čase zopet dobro deluje med delavstvom, našim marksizmom ne gre v glavo.

V soboto 5. VIII. t. l. se je vršila prva redna seja zaupniškega odbora pod predsedstvom tukajšnjega marksističnega voditelja. Na seji je bilo sklenjeno, da se pri intervencijah pri podjetju vedno udeležijo vse tukajšnje organizacije in smo tudi določili zastopnike posameznih organizacij. Ko pa se je vršila intervencija pa nam niso dali nobenega obvestila, ampak so nam še celo rekli, da se intervencija vrši ob 1/4 uri dočim se je resnično vršila ob 3. uri. Nazadnje pa so poklicali našo zaupnico, ki se iz upravičenega razloga ni mogla udeležiti zaupniške seje in zato tudi ni vedela kaj se je na seji sklenilo. Zato bi bilo dobro, da se za tako lažno delo naših marksistov zanima Delavska zbornica in tudi oblast in obračuna z njimi enkrat za vselej.

Delavstvo, zavedaj se, da gre pot lažnih marksističnih demagogov naravnost v propast delavstva!

Občni zbor v Kranju

V sredi volilne borbe za obratne zaupnike je priredila v nedejo 13. t. m. krajevna organizacija ZZD v Kranju svoj redni občni zbor, da pregleda izvršeno delo in znova zastavi lopato v dobro slovenskega delavstva.

Vsi spremljajo borbo kranjskega delavstva s simpatijami, zakar je priča lepo obiskani občni zbor, katerega so počastili s svojim obiskom: g. dekan Škrbec, narodni poslanec g. Brodar, neumorni delavec v naših organizacijah g. dr. Megušar in župan g. Umek. Delavstvo je bilo tega veselo. Iz tega se vidi, da delavski stan ni osamljen, spremljajo ga simpatije in delo drugih stanov, in se zavedajo, da morajo biti vsi zdravi, da bo celotno katoliško in narodno občestvo zdravo. Občni zbor je vodil predsednik tov. Megla, o programu in delu ZZD pa je govoril zastopnik centrale tov. Pirih. Klene misli, kako poživiti delo v organizaciji, da bo postala močna, edina in popolna zastopnica delavstva, smo vezali v debati g. dekan, poslanec Brodar in dr. Megušar. Občni zbor je soglasno sprejel njih navsvete, novi odbor z novo izvoljenim predsednikom tov. Berčičem na čelu, pa bo skušal, da bodo te misli postale življenje. Volja do dela je velika, želimo le, da jo spremlja le še velika vztrajnost, ki naj izvira iz živga katoliškega in delavskega prepričanja.

Nove postojanke ZZD v Prekmurju

V soboto 12. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor podružnice ZZD v Puconcih. V tovarniških prostorih se je zbralo okrog 50 opekarskih delavcev, kjer so si izvolili odbor s predsednikom tovarišem Talabesom na čelu. Razpravljalo se je o predlogu nove kolektivne pogodbe, katere bo v kratkem predložena podjetju. Vsi navzoči delavci so sklenili, da se bodo z vsem srcem oklenili svoje delavske organizacije ZZD, potem katere hočejo doseči svoje zahteve za izboljšanje svojega

položaja. Boriti se hočejo tudi proti nesrečnemu marksizmu in komunizmu, kateri prinaša med delavstvo samo sovraštvo in razdor in na katerega ravno mi nimamo najlepših spominov, ker smo njegov blagoslov čutili že na lastni koži.

Viničarskega tabora pri Kapeli se je udeležila tudi naša podružnica ZZD iz Sobote. Lepo uspeli tabor pri Kapeli nam bo ostal še dolgo časa v spominu. Pri tej priliki smo se pogovorili marsikaj lepega v skupnih borbah in tudi zmagah. Prišli smo si, da bomo v bodoče vselej skupno nastopali za izboljšanje položaja naših delavcev, tako poljskih delavcev, kakor viničarjev, ter obrtniških in tovarniških delavcev. Takih skupnih sestankov, kjer bomo skupaj reševali vsa naša socialna vprašanja si še večkrat želimo.

Trbovlje

Članski sestanek ZZD se vrši v nedeljo, dne 20. 8. t. l. ob 6. uri popoldne v novi dvorani Društva doma. Ker je na obnem zboru primanjkovalo časa, nadaljujemo na nedeljskem sestanku z dokončno in podrobno ureditvijo organizacije; dolžnost vsakega člana je, da se gotovo udeleži sestanka in povabi s seboj simpatizerje našega pokreta.

Pisarna ZZD se nahaja začasno v Društvenem domu soba št. 9 (pred vhodom v malo dvorano); tajnik urejuje vsak dan od 4. do 6. ure članske zadeve, zato se naj po potrebi vsi člani in prijatelji naše organizacije obračajo na njega.

Delavski azil v Murski Soboti

Pri polletnem zaključku Delavskega azila je izkazano, da je v prvem polletju prenočilo v azilu 1372 oseb. Ta številka jasno kaže, da je Delavski azil v Murski Soboti nujno potreben. Delavskega azila se poleg delavcev izseljencev poslužujejo tudi razne ekskurzije, katere v večjih skupinah prihajajo v Mursko Sobotu in je edino Delavski azil primeren da naenkrat prenoči v njem večje število ljudi.

Opaziti pa se, da mnogi delavci, kateri prihajajo iz inozemstva še vedno ne vedo, da je delavski azil v prvi vrsti namenjen njim, ker ti delavci iščejo prenočišča po raznih hotelih in pri zasebnikih.

Azil je moderno opremljen in ima ločene spalnice za moške in ženske, ter toplo in mrzlo kopel. Vsi, ki so dosedaj prenočevali v azilu, so se zelo laskavo izrazili o redu in čistoči, katere vlada v azilu.

Ker je odškodnina za prenočišče malenkostna in je za vzdrževanje azila potrebna še vsako leto dotacija, se je občina obvezala, da bo krila iz lastnih sredstev primankljaj. Veliko razumevanje pa je pokazal za vzdrževanje azila, prijatelj naših izseljencev g. dr. Aranicki, šef izseljeniškega odseka pri ministrstvu socialne politike, ki je nakazal že večkrat lepe zneske za njegovo vzdrževanje. Pa tudi naš g. ban dr. Marko Natlačen je z lepimi podporami podprl to našo prepotrebno socialno ustanovo.

Udariti po marksizmu je: služiti narodu

Kratko navodilo za postopek ob ustanovitvi zadruga

Za ustanovitev zadruga se mora izjaviti najmanj 10 svojepravnih oseb, ki se imenujejo ustanovitelji.

Ustanovitelji podpišejo v dveh izvodi ustanovitveno izjavo, od katerih ostane eden izvod pri zadrugi, drugega se pa pošlje Zvezi. Sodišču se ta izjava ne predloži.

Ustanovitelji skličejo ustanovno skupščino z dnevnim redom: 1. Posvetovanje o ustanovitvi zadruga. 2. Sprejem pravil. 3. Volitev upravnega in nadzornega odbora in namestnikov. 4. Raznosterosti.

Eden izmed ustanoviteljev otvori skupščino in ugotovi, da je sklepna. Nato se voli predsednik, zapisnikar in 2 overitelja. Zapisnikar naj poskrbi, da se še pred pričetkom razprav sestavi v 3 izvodi »Seznam ustanoviteljev in naknadno vpisanih zadržnikov«, ki so na skupščini navzoči.

Nadaljni potek skupščine je razviden iz tiskovine »Zapisnik o ustanovni skupščini«.

Če se ustanovitelji odločijo, da se zadruga ustanovi, se preide na posvet o pravilih.

Pravila naj se sprejme v obliki, kakor jih je izdala Zveza. Na praznih mestih jih je treba primerno izpolniti. Firma (tvrdka) naj se na vseh tiskovinah piše ravno tako, kakor se določi v pravilih. Za člane

upravnega in nadzornega odbora naj se določi 1 ali 2 namestnika. Pravila se morajo izstaviti v 3 izvodi; vse 3 izvide morajo vsi ustanovitelji na koncu pod datumom lastnoročno podpisati.

Zapisnik o ustanovni skupščini se sestavi v 3 izvodi. Podpisati ga morajo: predsednik skupščine (ne predsednik upravnega odbora), zapisnikar in 2 overitelja.

Seznam lastnoročnih podpisov članov upravnega odbora se sestavi v 1 izvodu. S to listino gredo odborniki k okrajnemu sodišču, kjer dajo legalizirati (overiti) svoje podpise, pri čemer se lastnoročno podpišejo v 5. stolpec.

Ko so vse te listine pravilno izpolnjene, se napravi prijava (predlog) okrajnemu sodišču za vpis zadruga v zadržni register. Na prvi strani se napiše ime, poklic in prebivališče predsednika upravnega odbora (ne predsednika ustanovne skupščine) in firma zadruga. Na naslednji strani se pri točki »Predmet poslovanja« prepiše iz pravil § 2. Proti koncu se navede ime, poklic in prebivališče vseh članov upravnega odbora. Na koncu podpišejo to prijavo vsi člani upravnega odbora.

Prijava in vse priloge predložite v pregled. Če bo vse v redu, bo Zveza sama poslala prijavo in priloge okrajnemu sodišču.

Ljubljanski velesejem

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja Petra II. — 46 razstavnica prireditelj Ljubljanskega velesejma »Ljubljana v jeseni« od 2. do 11. septembra 1939.

Ljubljanski velesejem, zrcalo kulturnega in gospodarskega izživljanja zlasti Slovencev, ima v prirejanju svojih dveh vsakoletnih velesejmov in razstav že svojo tradicijo. Ko se v pozni pomladi pod toplimi sončnimi žarki razbohoti narava, ko zre orač v skrbah na uspeh bodoče letine, imamo velesejemsko prireditev industrijskega in obrtnega značaja. Ko pa poneha poletna vročina in splošno poletno mrtvilo, odvarjamo našo jesensko velesejemsko prireditev, obsegajočo vedno posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave so delo mnogih pridnih rok, ki so delale in ustvarjale čez leto, ko je kipel življenje na sejnišču. Nastop z lada jesen in zato je tudi geslo naših jesenskih prireditev »Ljubljana v jeseni«.

Letošnja jesenska velesejemsko prireditev bo posvečena kmetijstvu. Nameščena bo v šestih paviljonih tako, da zavzame skoraj ves razstaveni prostor.

Spored letošnje »Ljubljane v jeseni«: Kmetijska razstava, pod čast-

g. ing. Nikole Besliča.

Gospodinjska razstava, ki jo priredi Zveza gospodinj v Ljubljani pod geslom »Več mleka — več zdravja« bo poudarila važnost mleka v ljudski prehrani.

Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov.

Kakor običajno bo tudi letošnje jesen na velesejmu tekmovanje harmonikarjev, kot višek tekma za prvenstvo v Jugoslaviji in prehodni pokal za leto 1939/40 v nedeljo 10. septembra.

Razstavnemu prostoru bo priključeno veliko zabavišče, ki bo zvečer žarelo v morju luči.

In končno bo velesejemsko uprava srečne izžrebanke iz vrst obiskovalcev še nagradila z lepimi nagradami. Običajno se dobe med nagradami motorna kolesa, živalni stroji, radijski aparati, kolesa in druga lepa darila.

Ugodnosti obiskovalcev.

50% popust na jugoslovanskih železnica velja za prihod v Ljubljano od 20. avgusta do 11. septembra in za povratek od 2. do 16. septembra 1939.

Pestre novice

GASILSKI KONGRES

Dne 13. 14. in 15. t. m. se je vršil v Ljubljani II. kongres jugosl. gasilstva.

Svoj višek so slavnosti dosegle z veličastnim sprevedom, nakar je prevzvišeni škof ljubljanski g. dr. G. Rožman na kongresnem trgu pred nunsko cerkvijo imel krasno pridigo in nato daroval službo božjo.

Spreveda in sv. maše se je udeležilo čez 6000 gasilcev v kroju, 147 zastav, 19 godb in na desetisoče občinstva, na slavnostnem zborovanju pa so spregovorili starešina gasilske zajednice dr. Kodre, starešina Jugosl. gasilske zveze g. minister Snaj in minister za telesno vzgojo g. Cejović.

Pokroviteljstvo nad kongresom je imel pokrovitelj jugosl. gasilstva Nj. Vis. kraljevič Tomislav.

MARIBORSKI TEDEN

Letošnji obisk mariborskega tedna je presegal vsa pričakovanja. Najvišji dosežani obisk je znašal 70.000 oseb, letos pa je lep rekord, ki ga je pri nas dosedaj držal le Ljubljanski velesejem.

GDANSKO VPRAŠANJE

V zadevi gdanskega vprašanja so imeli vodilni možje obeh taborov značilne govore. Govoril je poljski maršal Smigly-Rydz v imenu Poljske in poudaril, da je Poljska pripravljena na vsako borbo za najmanjšo svojih pravic. Govoril je angleški zunanji minister lord Halifax, ki je podčrtal pripravljenost Anglije in Francije, da takoj priskočita Poljski na pomoč pri prvem klicu iz Varšave. Govoril je nemški maršal Göring, ki je poveljeval nepremagljivost nemškega letalstva ter Angliji očital, da se po nepotrebnem meša v zadeve, ki se nje ne tičejo. Govoril je nemški general Brauchitsch, ki je pozval vojsko in delavstvo k složnemu, požrtvovalnemu delu za domovino, ako bi klicala. Slednjič je govoril še vodja Gdanske Forster, ki je v imenu Nemčije in Hitlerja izpovedal, da bo Gdansk, naj pride, kar hoče, v kratkem v naročju Nemčije.

DELOVANJE DIPLOMACIJE

Mrzlično delovanje diplomatov je najbolj živahno v Londonu, Parizu, Varšavi, Moskvi, v Rimu in v Berlinu. Za to brnijo telefoni križem Evrope in za to prenašajo diplomatske note iz ene prestolnice v drugo, za to si poslaniki podajajo vrata pri zunanjih ministrih. Kadar napoči kritična ura za Gdansk, mora biti vse jasno pri obeh taborih.

SESTANKI DRŽAVNIKOV

Naš ministrski predsednik je bil v Trstu v Italiji navdušeno sprejet. Madžarski zunanji minister Scaki, je bil pri nemškem zunanjem ministru Ribbentropu in je po odhodu izjavil, da ni res, da bi bili od njega zahtevali, naj se Madžarska zveže z Nemčijo in Italijo v vojaški zvezi. Rumunski kralj Karel se vozi po turških grških vodah in je imel razgovor s turškim predsednikom İnönüjem, ter bo morda celo imel sestanek z bolgarskim kraljem. Številni angleški in francoski generali so prišli v Moskvo, kjer so se začeli posvetovati za sklenitev vojaške trozveze med Anglijo, Francijo in Sovjetsko Rusijo. V Moskvo je nenadno prihitel tudi estonski zunanji minister. Najpomembnejši sestanek pa je bil v Salzburgu, kjer sta se znašla italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški zunanji minister Ribbentrop. Eni pravijo, da za to, da izdelata v vseh podrobnostih načrt za skupni nastop Italije in Nemčije ter njunih vojsk v primeru, da izbruhne gdanska kriza, drugi pa menijo, da za to, da bi Italija blažilno vplivala na svoje zaveznike, češ, da loka ne preveč napenjati.

IN MANEVRI

Skoraj vse države so imele orožne vaje, ki so bile podobne že bolj poskusnim mobilizacijam.

Velikanske so bile italijanske orožne vaje v dolini reke Pad, kjer so preizkusili moč vojske v obrambi alpskih prelazov proti Franciji. Ogromne so bile letalske vaje v Angliji, kjer je 1300 bombnikov branilo London pred »sovražnikom od vzhoda«. V Nemčiji so v teku obsežne vojaške vaje na vseh mejah in pišejo listi, da je pod orožjem skoraj 2 milijona ljudi. Tudi Poljska ima nad milijon vojakov pod orožjem. V Romuniji smo brali, da jih ima 900.000. Velike vojaške vaje so v Turčiji, kjer je milijon mož pod orožjem. V Franciji pripravljajo ogromne vaje v alpskih predelih (proti Italiji) in na vzhodni meji (proti Nemčiji). Tudi brodogoja se neprestano vadijo in je bila v Angliji vojaška parada 135 vojnih ladij, največja v zgodovini. Lahko rečemo, da so vse države, ki pripadajo enemu ali drugemu taboru, v polnem orožju. Le pri državah, ki so izjavile svoje nevtralnost stališče, ne opazamo nobenih vojaških premikanj.

Beleške

MORALA NAŠIH MARKSISTOV

Skozi dolga leta so marksisti vladali v delavskih socialnih ustanovah in imeli monopol v delavskih strokovnih organizacijah.

Svoje lastne eksistence so dobro zavarovali in ustanove podredili svojim osebnim interesom. Sedaj šele, ko so likvidirani v skoraj vseh ustanovah, se jih lahko vidi v pravi luči. Sledeči slučaj naj nam tožadevno služi kot dokaz.

Predsednik rdečega URS-a in dolgoletni tajnik belgrajske DZ Luka Pavičević je odstavljen s položaja tajnika zbornice in s tem izgubil tudi mandat v drugih ustanovah, kjer je zastopal DZ. Ko je izgubil mesto tajnika DZ je postal brezposeln ter je s tem prenehalo njegovo članstvo pri OUZD in bi se radi tega tudi moral odpovedati mandata člana ravnateljstva Su-zorja.

Da si ta položaj obvaruje in s tem povezan odlični dohodek, je pogruntal »sodrug« Luka Pavičević možnost da ostane zavarovanec OUZD in se je zato prijavil kot nameščenec v trgovini svoje žene, ki ima modni salon v Valjevu.

Iz tega primera lahko vidimo kako vodijo marksisti svoj razredni boj. Interesi proletariata so njihova molzna krava, vse ostalo je postranska stvar. Njih geslo je: čim več zase. Zato ni čudno, da jim delavstvo obrača hrbet.

SOKOLI — BREZDOMCI!

Mi to že zdavnaj vemo, da je narodnost naših naprednjakov samo na jeziku. Mi vemo to tudi o slovenskem sokolu. Zvenela nacionalna gesla so si nadeli, kot sraka pavovo perje, da z njim prevarajo lahkoverneže in nepoučene. Dejanja tako govore, da so naši sokoli na narodnost poživljali. Med delavstvom njihovi člani prav izrazito podpirajo brezdomovinske in antinacionalne marksiste. Pri volitvah obratnih zaupnikov držijo z njimi skorj in strn za rdečo glasovnico. Po podjetjih jih protežirajo. Svoje dvorane jim dajejo na posodo. V Studencih, tako čitamo v »Delavski politiki« je imela rdeča »Vzajemnost« iz Studenca, Maribora, Pobrežja, Tezna in Radvanja svojo razredno prireditel v »Sokolskem domu«. V Trbovljah je ob zadnji marksistični proslavi raz Sokolskega doma po naših poročilih vihrala zastava. Tako v praksi kažejo, kje — jim je srce; pri marksističnih brezdomovincih namreč.

SAPO JIM JE ZAPRLO

Ker smo zoper nesramno gonjo Združenih socialistov, zoper sedanjo upravo Delavske zbornice nastopili tako, kakor so ti zaslužili in pričeli odkrivati gospodarstvo bivše uprave, je delavstvo prisluhnilo našim zanimivim vestem. Bratcem iz rdeče trozeve je postalo vroče, sitno, neprijetno. Delavstvo po dvajsetih letih vsaj nekaj izve, kako so ga ti zakupniki delavskih interesov opeharili. To so »cvetke« iz »Slovenskega delavca«, ki bi jih morali nasprotni listi ponatisniti. To bi čitali tudi — njihovi najvernejši z največjim zanimanjem. Pa nič tega. Niti odgovarjajo ne. Z odgovarjanjem bi le opozorili na to, kaj prinaša o njih slavni preteklosti naše glasilo. Znal bi potem vendar kdo priti do resnice in njim hrbet obrniti. Zato kar lepo molče. V imenu vseh odgovarja menda najmanjši med njimi: »Ljudski glas«. Po nekaj praznih besedah se napihne in zatrobi: »Za nas je stvar končana.« Na tak nesramen način boja mi kljub svoji »rdeči« morali, čez katero ima »Slovenski delavec« toliko povedati, ne bomo več reagirali.

Da, da! Za vas je stvar končana. V zbornici — pa tudi sicer. Zaprlo vam je sapo in najlepše, da ste tiho. Za nas pa stvar še ni končana.

NIZOZEMSKI KATOLIČANI ZA SOCIALNO PRAVIČNOST

Na Nizozemskem je v preteklem mesecu izbruhnila vladna kriza, ki nas mora zanimati radi razlogov, ki so jo do nje privedli.

Katoliški ministri za socialno in poljedelsko politiko, so zahtevali spopolnitev proračuna za socialne dajatve v znesku dvajset milijonov goldinarjev, kar je predsednik vlade Koleju, ki je predsednik kalvinistov in obenem največji kapitalist, enostavno odklonil. Katoliški ministri so medtem vztrajali na svoji zahtevi, ki je bila popolnoma upravičena glede na potrebo izvedbe javnih del in veliko število brezposelnih, ki štejejo v tej mali državi okoli 250.000.

Kriza nizozemske vlade je jasen dokaz za to, da mora socialna politika v sleherni vladi zavzeti prvo mesto, ako hoče zadovoljevati narod in izpolniti nade, katere narod do nje goji.

Za delavsko bodočnost

Večkrat čujemo od javnih delavcev, da bo bodočnost delavska, o tem imamo pri-liko tudi čitati. Veliko resnice je v teh besedah, toda le škoda, da se ji polaga premalo pažnje in da se v tem pravcu dela skoro, lahko rečemo, brez vsakega načrta. Delavec v svojem vsakdanjem življenju dobi vtis, da so besede jako malo iskrene, ker bi se sicer delalo na tem, da besede postanejo meso.

Delavstvo pa se mora zavedati važnosti svoje bodočnosti in jo vzeti tudi za svoj cilj. Nihče drugi ne bo pripeljal človeštva iz sedanje gospodarske zmede k sreči in zadovoljstvu, kot delavstvo samo. Napuh, lakomnost, nečistost, nevošljivost, požrešnost, jeza in lenoba so gnila sila sedanjega časa, so plod takozvanega »moderne« kapitalističnega gospodarskega stroja. Ni ljubezni, ne bratstva, ne usmiljenja, ne pravice razen pri tistih, ki trpe krivico. Žrtev strašnega upostojenja človeških src je delavno ljudstvo, pred vsem delavstvo. Ta nima posestva, ne premoženja, odvisen je iz dneva v dan od svojih izkoriščevalcev in le od dneva do dneva ohranja svoje bedno življenje, ki se marsikomu v skrajnem obupu zagreni. Toda delavski stan ima v sebi silno moč v svoji zavesti, da je človek po naravi, kakor vsak drugi. V tej svoji zavesti, ki temelji na večnih resnicah, se bo prerajeno v svoji notranjosti prosto vsake kapitalistične miselnosti, dvignilo in zahtevalo tako gospodarsko ureditev, ki bo

slonela na ljubezni in pravici.

Pri tem svojem velikem prizadevanju in ostvarjanju lepše bodočnosti ne bo smelo poznati nikakih kompromisov z otroki preteklosti, ampak bo moralo imeti pred očmi edino le novo stavbo, za katero bo moralo doprinese še mnogo žrtev. Mnogo bo nejevolje, jeze, sovraštva, kri-ničnega obrekovanja in maščevanja pri ljudeh stare miselnosti, toda vse to ne bo smelo motiti nas zidarjev bodočnosti. Naš pogled je uprt edino le v bodočnost, zato moramo kovati v težkih okoliščinah, notranje bogato prežeti zgodovinskih resnic, novo delavsko bodočnost.

Naše slovensko delavstvo ima v tem veliko nalogo in je nujno poklicano, da javno dokaže, kaj zmora in koliko velja. Naš program, ki smo ga opetovano sporočili javnosti, ima vse pogoje, da to nalogo v polni meri dovrši. Zvest da je pravica na naši strani, je oni silni motor, ki nas neprestano sili k delu in nam ne pusti nobenega odmora. S tem svojim delom, ki je posvečeno obtemu blagru in človeški sreči vršimo ipostolat, kakor noben drugi stan.

Organizacija Zveza Združenih delavcev je po letih mlada. V svojem programu pa tako skristalizirana in sodobna, da bi sleherni delavec, če noče nositi naslova samoiskaleca in lenuha, moral biti v njenih vrstah. Naša borba je silno težka, ne samo v boju s kapitalisti, nego v tem, ker moramo med delavskimi vrstami samimi,

delavsko zavest buditi. Delavstvo je bilo v svojih borbah premnogokrat prevarano in se ni čuditi, če je danes nezaupno in da vsak nov pokret gleda od strani. Dolžnost nas tistih, ki stojimo, kot aktivni člani v organizaciji ZZD in nosimo pred vso javnostjo — drugimi stanovi vso odgovornost njenega dela, je, da smo resnično apostoli svojega pokreta, da svoje privatno, kakor javno udejstvovanje uredimo tako, da bo razočarano delavstvo v našem praktičnem življenju uvidelo našo resno voljo in iskrenost v delu za boljše, drugačen gospodarski ustroj. Za ustroj, v katerem bo tudi delavski stan po kulturnem razvoju enak z drugimi stanovi, v katerem ne bo ne več samo števika kot mrtev stroj ali kaznenec. Gospodarski ustroj, ki bo vsemu delavnemu ljudstvu po vestno izvršenem delu nudil primerno gnotno gospodarsko moč, da bo lahko brez sedanjih težkih skrbi za preživljanje družine živel svoj prosti čas v resnici kot človek.

Delavci — delavke! Za novo delavsko bodočnost se gre! Taka bo, kakor jo bomo mi hoteli sami. Zato vse vsakodnevne malenkosti, ki nimajo nobenega pomena in vezi z našim apostolatom ob stran in vsi kot funkcionarji ali kot navadni člani organizacije ZZD vršimo neumorno svoje dolžnosti! Bodočnost bo v praktičnem življenju kmalu dokazala če smo bili svoje misije vredni in če smo jo znali pravilno razumeti.

Kdo dobi delo v Nemčiji?

Nedavno je »Slovenec« poročal o razkrinkanju svojevrstne tihotapske družbe, ki se je pečala v Mariboru z vtihotapljanjem delavcev čez mejo v Nemčijo. A afe-ro, ki jo preiskuje policija z vso odločnostjo, so zapleteni nekateri šoferji avtotaksi-jev ter razni brezposelni nepridipravi, ki so si znali s tem poslom ustvariti lep za-služek. Organizirali so agitacijo za beg čez mejo v Nemčijo že celo po Hrvaškem, v Liki in Dalmaciji, v Mariboru pa so ne-kateri imeli cela zborovanja, na katerih so prikazovali razmere pri naših sosedih v najbolj rožnati luči. Posrečilo se jim je, da so pregovorili za beg čez mejo celo lju-di, ki so imeli pri nas stalne in lepe služ-be. Ker pa tudi ti policijski ukrepi ne bo-djo mogli med ljudmi zatreti želje po bolj-šem zaslužku in lagodnejšem življenju v Nemčiji, je potrebno, da objasnimo, kdo in na kakšen način dobi delo v Nemčiji in kakšne ugodnosti morejo naši ljudje tam pričakovati.

Nemčija sprejema inozemske delavce na delo na dva načina. Prvi je legalen in je že nekaj let pogodbeno določen med našo državo in Nemčijo, drugi pa je takore-koč ilegalen ter so ga v Nemčiji po sili razmer neslužbeno upeljali in ga zaenkrat samo tolerirajo. Predvsem pa je treba po-vdariti, da nakazuje v Nemčiji delo ino-zemcem samo uradna ustanova »Arbeits-samt«, ki je nekaj takega, kakor naša Borza dela ter ima podružnice v vseh več-jih centrih države. Nam najbližja podruž-nica je v Gradcu. — Na prvi, legalen na-čin, se sprejemajo v Nemčiji na delo naš-i sezonski delavci. Na podlagi posebne pogodbe med našo državo in Nemčijo do-bi vsako leto določen kontingent poljskih delavcev v Nemčiji zaposlitev pri sezon-skem delu. Kontingent se določi vsako leto posebej. Letos je znašal 10.000 lju-di obojega spola. Pogodba se napravi med našim Izseljeniškim komisariatom v Zagrebu ter centralo nemškega Arbeits-amta v Berlinu. Naš Izseljeniški komi-sarijat razdeli potem število sezonskih de-lavcev, ki jih bo Nemčija sprejela, na po-samezne pasivne okraje v državi. Največji kontingent odpade na naša oba prekmur-ska okraja. Arbeitsamt v Nemčiji pa do-loči za delavce, v katerih krajih v Nem-čiji bodo zaposleni. Vsak delavec podpiše pri sprejemu na delo posebno pogodbo, ki mu zajamči določene prejemke ter dovo-ljuje, da sme gotov delež zaslužka poslati v domovino.

Drug — nelegalen način sprejemanja inozemskih delavcev na delo se je v Nem-čiji upeljal šele zadnje čase, ko je začelo primanjkovati delavcev. Tisti delavci, ki dopotujejo v Nemčijo s pravilno izstav-ljenimi potnimi listi, dobe pri Arbeitsamtu nakazano delo — ne v stroki, ki si jo sami želijo, temveč težko ročno delo — na ce-stah in podobno. Ne dobijo pa ti delavci nobene pogodbe, ki bi jim zajamčila tak-šne pravice, kakor jih imajo sezonski de-lavci, nimajo tudi pravice, da bi pošiljali zaslužek domov, sicer pa to, kar zaslužijo, itak porabijo za življenje.

Na najslabšem so pa tisti, ki se skrivaj, brez dokumentov pretihotapijo čez mejo — in takšnih je v zadnjem času zaradi agitacije brezvestnih elementov v naših mestih čimdalje več. V Nemčiji jim dajo delo samo, če jim naš konzulat naknadno izstavi dokumente, obenem pa se skrbno

informirajo o preteklosti vsakega takega begunca. Če je le količjak sumljiv, ga takoj izženejo nazaj čez mejo, prav tako pa tudi vse tiste, katerim naš konzulat na-knadno ne da dokumentov. Če pa le osta-ne tam ter dobi delo, ga dobi pod najtež-jimi pogoji, za minimalen zaslužek, ki ga ne more spraviti čez mejo v našo državo ter je brez vsake socialne in pravne za-ščite. Večina teh, ki so dobili na ta na-čin delo, je že sama od sebe pobegnila na-

zaj v našo državo. Tu jih čaka vsakega brez izjeme 1 mesec dni zapora — toliko namreč znaša kazen za nelegalno prekora-čenje meje.

Kakor je iz vsega navedenega razvidno, se našim ljudem nikakor ne izplača, da bi se zanimali v Nemčiji za zaposlitev, razen če se to ne zgodi na služben način, na pod-lagi pogodbenih določb, ki dajejo intere-sentom pravico na socialno zaščito ter na spravljjanje zaslužka čez mejo.

Nameščenstvo v borbi za svoje pravice

V Dravski banovini je okrog 500 name-ščencev, bivših članov Bratovskih sklad-nic, ki so bili vsled prevedbe v name-ščenski stalež v svojem pokojninskem za-varovanju prenešeni v Pokojninski zavod.

Vsled različnosti predpisov pok. blagaj-ne pri Brat. skladnici in predpisov pri Pok. zavodu obstoja že dalj časa trenje in akcije, kako urediti problem teh dvo-jnih zavarovancev. Oba zavoda se v svojih pogledih na rešitev tega problema razli-kujeta in celo nasprotujeta. Ze smo imeli priliko ugotoviti, da se pri nas, žal, mno-gokrat življenjsko važni problemi rešu-jejo prepovršno in preveč enostransko, ter da posledice takega dela nosi in ob-čuti delavski in nameščenski stan sam. Nič ne bomo rekli preveč, če napišemo, da se je tudi v tem primeru postopalo na neenak način. Drugače sicer ne bi moglo priti do tega, da sta bila resornemu mi-nistru poslana dva predloga, po svojih bistvenih težnjah mnogo različna in celo nasprotujoča drug drugemu, namesto da bi se vse zainteresirane ustanove, predno podajajo svoje mnenje o tako važnih stvareh na merodajna mesta v rešitev, med seboj zedinila, po predhodnem zasl-išanju interesentov samih, to je nameščen-skih stanovskih organizacij.

Nameščenci, ko so opazili, kako nepra-vilno se je začela ta akcija, so sami za-počeli v svojih stanovskih organizaci-jah gibanje, da se ta problem reši na

način, ki bo zanje pravičen. Če se to reševanje ne bo usmerilo na pravo pot, se zna v kratki dobi dogoditi, da bomo imeli nameščence, ki so bili zavarovani 30 ali celo 40 let, pa bodo prejeli pokojnino morda od desetih let, kar na noben način ne bo zadostovalo niti za najskromnejše življenje in bodo padli v breme občinam in tako občinskim proračunom.

Nameščenci KID na Javorniku so imeli v nedeljo dne 13. t. m. tozadeven sesta-nek, na katerem se je po temeljitim po-ročilu o dejanskem stanju iz strani člana plenuma Del. zbornice g. Oniča Maksa in podpredsednika Del. zbornice Gaser Albi-na, sklenilo zaposliti Del. zbornico v Ljubljani, naj ona skliče v to svrhu an-keto, na kateri bi se vsa ta raznolična gledanja na rešitev, zedinila na skupen osnutek in ki bi bil poslan resornemu mi-nistru, kot enotna zahteva obeh zavodov in prizadetih nameščencev. Pribiti mora-mo namreč dejstvo, da so naše pokojni-ske ustanove radi delavcev in nameščen-cev v življenju z nalogo, da služijo le njemu v dobro in ne obratno. V tem pravcu se mora rešiti tudi ta problem, če nečemo, da bodo zainteresirani zavarovanci izgubili vsako zaupanje v svoje soc. ustanove. Enak sestanek se bo vršil tudi za nameščence KID na Jesenicah. Enako akcijo pa vodijo tudi prizadeti nameščen-ci v Trbovljah.

Morilec alkohol v Franciji

SVETOVNO PRVENSTVO V ALKOHO-LIZMU

V Franciji, domovini šampanjca, konja-ka in znamenitih likerjev, je poraba alko-holnih pijač dosegla višek in Francozom prinesla žalostno odliko: Francoz pospra-vi največ alkohola na svetu. Pred sve-tovno vojsko so popili 500.000 hl čistega alkohola, l. 1935. že 1.150.000 hl in l. 1938. celih 1.500.000 hl. To je pa samo tisti alkohol, ki je bilo zanj treba plačati državno trošarino. A strokovnjaki pra-vijo, da ga Francozi doma spijejo še dru-gih 1.500.000 hl, ki zanj ne plačajo trošarine.

KRIVA JE LJUDSKA FRONTA

Da je alkoholizem v Franciji v zadnjem času tako narasel, je zasluga ljudske fronte. Vlada ljudske fronte je vpeljala 40 urni delavni teden pet delavnih dni po 8 ur in tako so delavci dva dni v tednu

praznovali. En prost dan so delavci še znali kako izrabiti doma v družini, dru-gega pa so večinoma prebili v gostilnah.

Vlada ljudske fronte je potrebovala mnogo denarja. Zato je razpisno delila nova dovoljenja za gostilne. V dobrih dveh letih je nastalo v Franciji okoli 2000 novih gostiln.

ENA GOSTILNA NA 80 DUŠ!

V Franciji pride zdaj ena gostilna že na vsakih 80 prebivalcev, v Nemčiji na 264, v Angliji na 430 in na Švedskem šele na vsakih 3000 prebivalcev.

STRAHOTNE POSLEDICE

Posledice so strahotne. Množe se umori: v Parizu so vsak dan trije umori, od teh dva zaradi alkohola; množe se pro-metne nesreče; bolnišnice so prepolne. Polovica vseh slabomnih otrok izhaja od alkoholikov. Alkohol ima na vesti 47 % vseh norcev.